Kıspet

Yağlı güreşe çıkan her pehlivanın güreş malzemesinin başında "kıspet" gelir. "Kıspet" manda veya dana derisinden yapılan, kalın bir giysidir. Günümüzde "Kıspet" Çanakkale ve Samsun illerinde sınırlı sayıda usta tarafından yapılmaktadır.

Kırmızı dipli mum

Kırkpınar'ın davet simgesi "Kırmızı Dipli Mum"dur (dip/alt kısmı kırmızı olan mum). Eskiden şehir ve köylerdeki kahvelere "Kırmızı Dipli Mum"lar asılarak, oradaki halk Kırkpınar'a davet edilirdi. Günümüzde sembol olarak kullanılmaktadır.

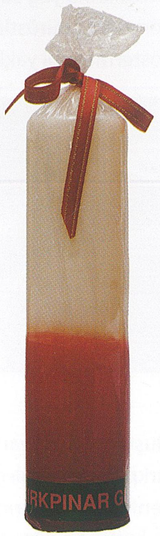

Altın Kemer

Kırkpınar yağlı güreş festivali için özel hazırlanmıştır. Üç yıl üst üste baş pehlivanlığı alan pehlivan bu kemerin daimi sahibi olur. Diğer durumlarda kemer birinci olan pehlivana devredilir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı
Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü
Tel : +90 312 212 83 00 Fax : +90 312 221 33 20
www.kultur.gov.tr

Edirne Belediyesi
Tel: +90 284 214 80 62 Fax: +90 284 212 09 94
www.edirne.bel.tr
www.edirnekirkpinar.com

Türkiye Güreş Federasyonu
Tel: +90 312 310 70 47 Fax: +90 312 311 96 77
www.tgf.gov.tr

650 YILLIK MİRAS

KIRKPINAR
YAĞLI GÜREŞ FESTİVALİ

UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası

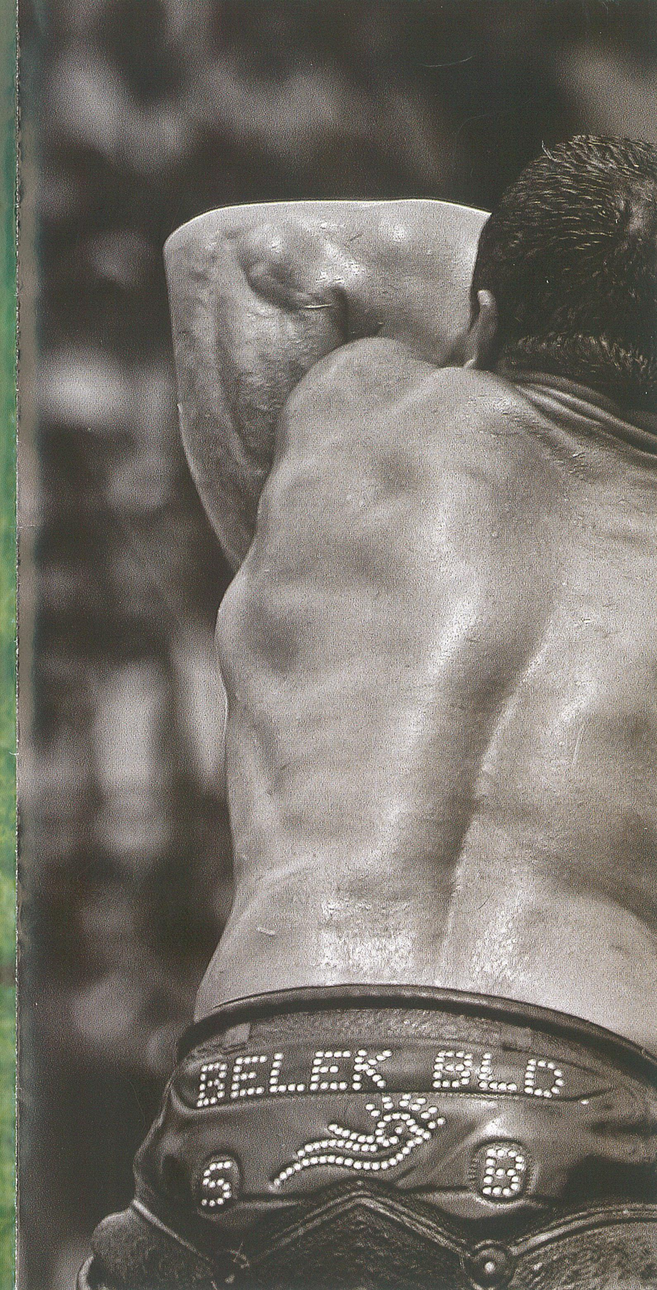

Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali'nin UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine dahil edilmesi için yapılan başvuru, Kasım 2010'da Kenya'da yapılan UNESCO Genel Kurulunda kabul edilmiştir.

Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali Türkiye'nin hemen her bölgesinden ve yurtdışından binlerce kişinin katıldığı büyük bir organizasyondur. Festivalin ana unsurlarını oluşturan pehlivan, Kırkpınar Ağası, cazgır, davulcu-zurnacı, yağcı ve peşgirci Türk toplumu için değer verilen karakterlerdir. Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali, temeli güreş olan ve geçmişi yüzyıllara uzanan bir dizi ritüelin birleşiminden oluşan köklü bir gelenektir. Kırkpınar Yağlı Güreşleri 650 yıldır süren dünyanın en eski festivallerinden birisidir. Festival her yıl Haziran sonu ile Temmuz ayı başında bir hafta süren etkinliklerle Edirne'de yapılır. Pehlivan karakteri, Türkler için önemli bir kültürel kimlik unsurudur. Pehlivanlar Türkiye Güreş Federasyonu'na kayıtlıdır. Pehlivanlar gibi Cazgır ve Hakemler de Federasyonun Lisanslı üyeleridir.
Kırkpınar, içerdiği kırmızı dipli mum, kıspet, yerel geleneksel giysiler, peşgirler, zembil, zeytinyağı konulan araçlar, meydan davulu ve zurnaları, altın kemer gibi objeleriyle; salavatlama, ya da dualama geleneği, mevlit geleneği, peşrev ritüeli, güreşçilerin yağlanmaları gibi ritüelleri ile, pehlivan, Kırkpınar Ağası, cazgır gibi kültürel kimlikleri ile bir miras niteliğindedir.

Pehlivan

Vücutlarına yağ sürerek güreşen bu kişilere "pehlivan" denir. Cömertlik, dürüstlük, gelenek , adetlere uyma ve saygı gösterme gibi yaklaşımlarıyla toplum içerisinde örnek kimlik oluşturan pehlivanlar usta-çırak geleneği içinde yetişir. Kırkpınar'da yağlı güreşlere katılan tüm güreşçilere "pehlivan" denir. 8-10 yaşlarından 40 yaşlara ve 35-40 kg dan 120-140 kg kadar ağırlıkta "pehlivan"lar vardır. Kırkpınar'da yapılan güreşlerde birinci olan güreşçi Türkiye Başpehlivanı olur ve altın kemerin bir yıllık sahibi olur. Arka arkaya üç yıl "Başpehlivanlığı" kazanan güreşçi, altın kemerin ömür boyu sahibi olur.

Kırkpınar ağası

Kırkpınar güreşlerinin en temel öğelerinden biri ağalık geleneğidir. Ağalık kurumsal bir kimlik gibi görülür. Ağalar da pehlivanlar gibi topluma örnek olması gereken geleneklere saygılı karakterlerdir. Ağa, kolayca ayırt edilebilmesi için geleneksel giysi giyer ve elinde büyükçe bir tespih taşır. Kırkpınar Ağası Festivalin bireysel sponsorudur.

Cazgır

"Salavatçı"da denilen "Cazgır", yağlı güreşlerdeki tüm pehlivanları adları, sanları, güreş oyunlarındaki hünerleri ile birlikte seyircilere uygun mısra ve dualarla tanıtan, izleyicileri coşturan, onları güreşe davet eden ve güreşleri başlatan kişidir. Sesinin gür olması, dua kurallarına uygun mısralar düzmesi özelliklerinden başta gelenleridir. Cazgırlık bir meslek olarak görülür ve mutlaka usta - çırak ilişkisi ile cazgır olunur. Cazgırların da geleneksel giysileri vardır.

Davul ve zurnacılar

Davul ve zurnacılar Festivalin önemli bir unsurudur. Davul-Zurna sanatçıları enstruman çalmayı usta – çırak ilişkisi içinde öğrenmektedirler. Kırkpınar müziği olan "pehlivan havaları" sadece bu festivalde yağlı güreşler için özel olarak çalınır. Festival boyunca 40 kişilik bir davul – zurna ekibi sürekli müzik yapar. Davul – zurna ekibi de diğerleri gibi Festivale geleneksel giysileri ile katılır.

Zembil

Zembil, kamıştan ve özel bir tezgahta el ile yapılan çanta biçimli geleneksel bir el sanatı ürünüdür. Bu ürün Kıspet taşımak için yapılır ve kullanılır.